

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

1.1. Τίτλος διδακτικού σεναρίου

Ο χρυσός αιώνας της τέχνης. Η αρχαία Αθήνα στο απόγειό της.

1.2. Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές

Το γνωστικό αντικείμενο του σεναρίου αφορά στο μάθημα της ιστορίας της Δ΄ τάξης του Δημοτικού και συγκεκριμένα στο χρυσός αιώνας της τέχνης της αρχαίας Αθήνας. Τα παιδιά γνωρίζουν συγκεκριμένες πτυχές της τέχνης στην κλασική Αθήνα (Ακρόπολη, λαμπρά μνημεία που βρίσκονται πάνω σε αυτήν).

1.3. Τάξεις στις οποίες μπορεί να απευθύνεται

Το παρόν σενάριο μπορεί να υλοποιηθεί από μαθητές της Δ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου.

1.4. Συμβατότητα με το Α.Π.Σ. και το Δ.Ε.Π.Π.Σ.

Το παρόν σενάριο σχετίζεται άμεσα με τη διδασκαλία συγκεκριμένου κεφαλαίου της σχολικής ιστορίας της Δ΄ Τάξης (23^ο κεφ. Βιβλίο Μαθητή). Το σενάριο είναι συμβατό με το Α.Π.Σ και το Δ.Ε.Π.Π.Σ. Όπως γνωρίζουμε, σκοπός του μαθήματος της ιστορίας είναι η ανάγκη να κατανοούν οι μαθητές ιστορικούς όρους και ιστορικές έννοιες, να τις συσχετίζουν και να καταλήγουν σε δυνητικές γενικεύσεις (ΑΠΣ-ΔΕΠΠΣ, 2003: 184-188). Ειδικότερα, πληροφορούνται για την Ακρόπολη και τα λαμπρά μνημεία που βρίσκονται πάνω σε αυτήν.

1.5. Οργάνωση της διδασκαλίας & απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή

Οργάνωση της Διδασκαλίας

Το παρόν σενάριο πραγματοποιείται στην αίθουσα υπολογιστών του σχολείου. Τα παιδιά της τάξης είναι χωρισμένα σε 4 ομάδες των τεσσάρων περίπου παιδιών ανά ομάδα. Οι ομάδες είναι ανομοιογενείς. Βασικό κριτήριο, αν είναι δυνατόν, η ύπαρξη ενός τουλάχιστον μαθητή

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ: «Ο χρυσός αιώνας της τέχνης. Η αρχαία Αθήνα στο απόγειό της»

που να γνωρίζει τη χρήση Η/Υ. Ο χωρισμός των ομάδων γίνεται από το δάσκαλο σε συνεργασία με τους μαθητές. Στις ομάδες ανατίθεται κάθε φορά η ίδια εργασία.

Γνωστικά Προαπαιτούμενα

Το παρόν σενάριο αποτελεί εμπέδωση της ήδη διδαχθείσας ύλης πάνω στη συγκεκριμένη ενότητα του αναλυτικού προγράμματος καθώς και επέκτασή της με τη βοήθεια των Τ.Π.Ε. Οι μαθητές απαιτείται να είναι εξοικειωμένοι στη χρήση του προγράμματος επεξεργασίας κειμένου και του λογισμικού το οποίο πρόκειται να χρησιμοποιήσουν.

Απαιτούμενη Υλικοτεχνική Υποδομή

- Φύλλα εργασίας (βλ. παρακάτω, στο τέλος του σεναρίου).
- Λογισμικά:
  1. λογισμικό εννοιολογικής χαρτογράφησης (Inspiration).
  2. λογισμικό power point
- Έντυπες πηγές (βιβλίο μαθητή-δασκάλου).
- Ηλεκτρονικές πηγές (<http://culture.gr>, <http://www.youtube.gr> και <http://ime.gr>).

1.6. Διδακτικοί Στόχοι

Οι μαθητές επιδιώκεται:

A. Ως προς το γνωστικό αντικείμενο:

- Να εντοπίσουν τους λόγους για τους οποίους η Αθήνα έγινε σχολείο της Ελλάδας.
- Να μάθουν για το σημαντικό μνημείο της Ακρόπολης, την Αθήνα του Περικλή.
- Να γνωρίσουν τους σημαντικότερους εκπροσώπους των γραμμάτων του χρυσού αιώνα.

B. Ως προς τη χρήση των νέων τεχνολογιών:

- Να αντλούν πληροφορίες μέσα από το διαδίκτυο, να ανακαλύπτουν τη γνώση μέσα από τις προσφερόμενες σελίδες του και να επιλέγουν τις κατάλληλες πληροφορίες για να απαντούν στις εργασίες των φύλλων εργασίας.
- Να ασκηθούν στη βασική χρήση του επεξεργαστή κειμένου.

Γ. Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία:

- Να περάσουν από την παθητική συμμετοχή της δασκαλοκεντρικής διδασκαλίας στην ενεργητική συμμετοχή της μαθητοκεντρικής διδασκαλίας, επικοινωνώντας μεταξύ τους.
- Να οικοδομήσουν τη γνώση με τρόπο διερευνητικό, συλλέγοντας πληροφορίες και εντάσσοντάς τες μέσα σ' ένα περιβάλλον αυθεντικών καταστάσεων.
- Να ασκηθούν στην ομαδοσυνεργατική μάθηση για την επίτευξη του στόχου τους, στην ανάληψη πρωτοβουλιών και στην ανάπτυξη δημιουργικής και κριτικής σκέψης.

1.7. Εκτιμώμενη διάρκεια

6 διδακτικές ώρες, στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης.

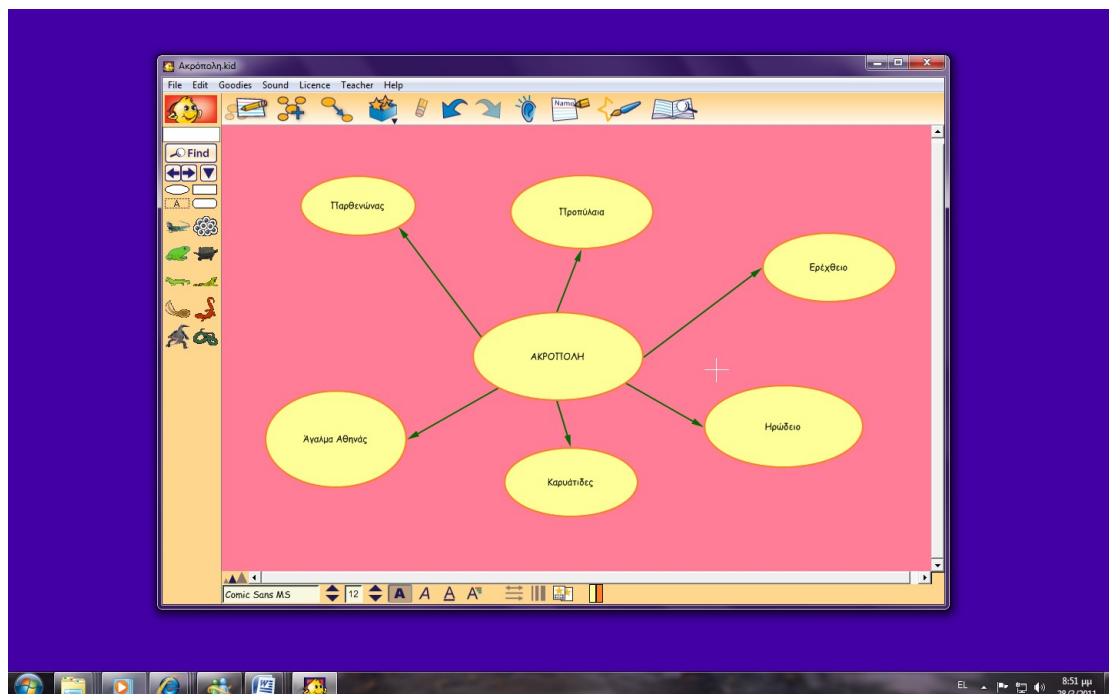
A. 1η και 2^η διδακτική ώρα

Τα παιδιά της κάθε ομάδας συζητούν για το θέμα που πρόκειται να μελετήσουν. Επίσης, καταγράφουν τις ιδέες και τα ερωτήματα που θα τους απασχολήσουν. Χρησιμοποιούν σε αυτή τη φάση το Βιβλίο του Μαθητή, κυρίως ως προκαταβολικό οργανωτή. Οι μαθητές με έναυσμα

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ: «Ο χρυσός αιώνας της τέχνης. Η αρχαία Αθήνα στο απόγειό της»

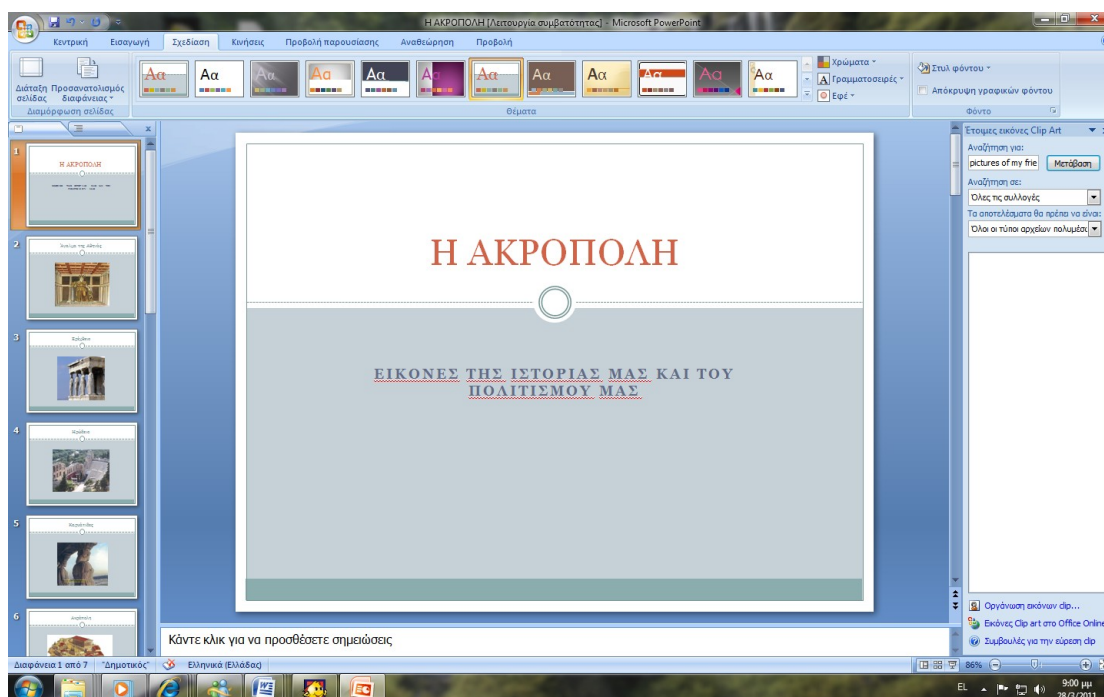
τις ενότητες του βιβλίου Μαθητή της Ιστορίας τους που αφορά στην αρχιτεκτονική και τη γλυπτική στην κλασική Αθήνα του 5ου π.Χ. αιώνα, εκδηλώνουν ενδιαφέρον να συγκεντρώσουν, να ερμηνεύσουν και να μελετήσουν εικόνες αγαλμάτων και κτηρίων.

Στη συνέχεια, δημιουργούν έναν εννοιολογικό χάρτη όπου η κεντρική έννοια είναι «Ο χρυσός αιώνας της τέχνης». Οι επιμέρους έννοιες που μπορεί να σχετίζονται με την κεντρική είναι ενδεικτικά: η Ακρόπολη, τα λαμπρά μνημεία που στήθηκαν πάνω σε αυτήν κλπ. Για τη δημιουργία του εννοιολογικού χάρτη θα χρησιμοποιηθεί το ανοιχτό λογισμικό **Kidspiration**.

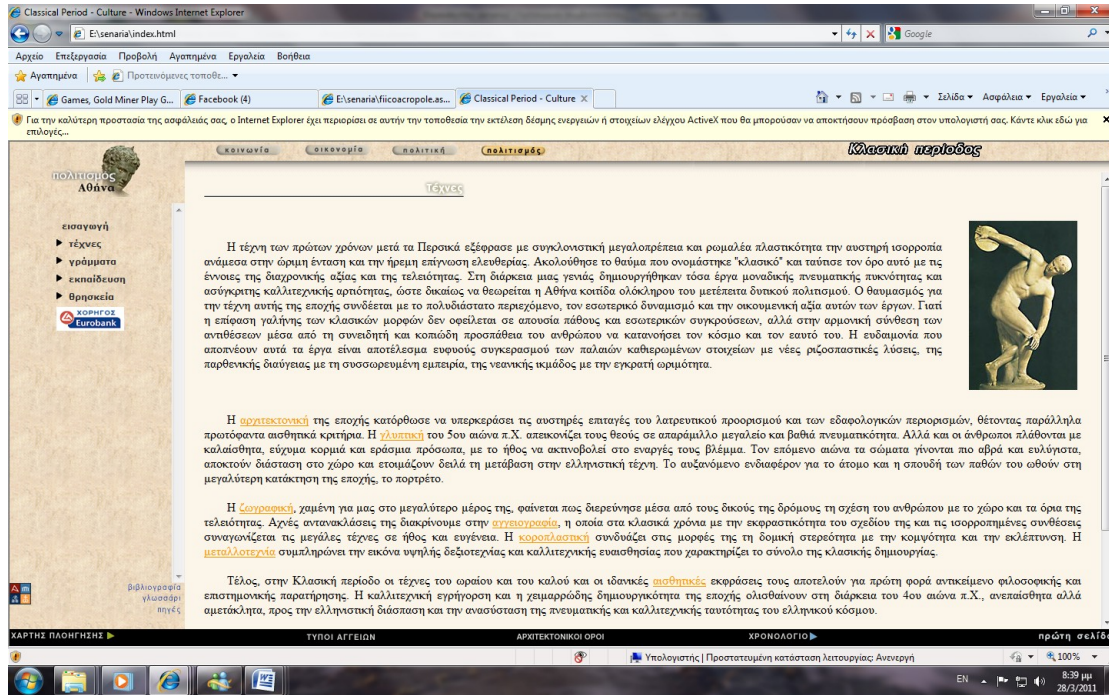

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ: «Ο χρυσός αιώνας της τέχνης. Η αρχαία Αθήνα στο απόγειό της»

Στη συνέχεια, όλες οι ομάδες των παιδιών συνεργάζονται για να δημιουργήσουν ένα Power point με εικόνες από το μνημείο της Ακρόπολης και οι οποίες υπάρχουν στο διαδίκτυο και συγκεκριμένα στο Google. Επιπλέον, μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι ηλεκτρονικές πηγές που προτείνονται από το Βιβλίο του Δασκάλου, όπως για παράδειγμα η ηλεκτρονική διεύθυνση www.culture.gr ή και E:\senaria\index.html.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ: «Ο χρυσός αιώνας της τέχνης. Η αρχαία Αθήνα στο απόγειό της»

Κλασική περίοδος

Τέχνη

Η τέχνη των πρώτων χρόνων μετά τα Περσικά εξέφρασε με συγκλονιστική μεγαλοπρέπεια και ρομαλέα πλαστικότητα την αυστηρή ισορροπία ανάμεσα στην όρμητη ένταση και την ήρεμη επίγνωση ελευθερίας. Ακολούθησε το θαύμα που ονομάστηκε "κλασικό" και ταύτισε τον όρο αυτό με τις έννοιες της διαχρονικής αξίας και της τελειότητας. Στη διάρκεια μιας γενιάς δημιουργήθηκαν τότε έργα μοναδικής πνευματικής πικρότητας και ασύγκριτης καλλιτεχνικής αρτιότητας, ώστε δικαίως να θεωρείται η Αθήνα κοιλίδα ολόκληρου του μετέπειτα δυτικού πολιτισμού. Ο θαυμασμός για την τέχνη αυτής της εποχής συνδέεται με το πολυδιάστατο περικυβόμενο, τον εσωτερικό δυναμισμό και την οικονομική αξία αυτών των έργων. Γιατί η επίσημη γαλήνη των κλασικών μορφών δεν οφείλεται σε απουσία πάθους και εσωτερικών συγκρούσεων, αλλά στην αρμονική σύνθεση των αντιθέσεων μέσα από τη συνειδητή και κοπιώδη προσπάθεια του ανθρώπου να κατανοήσει τον κόσμο και τον εαυτό του. Η ευδαιμονία που αποπνέουν αυτά τα έργα είναι αποτέλεσμα ευνοϊκών συγκυριών του παλαιού καθιερωμένου στοιχείου με νέες ριζοσπαστικές λύσεις, της παρθενικής διαύγειας με τη συσσωρευμένη εμπειρία, της νεανικής κιάδος με την εγκρατή ωριμότητα.

Η **αρχαϊστική** της εποχής κατόρθωσε να υπερκεράσει τις αυστηρές επιταγές του λατρευτικού προορισμού και τον εδαφολογικών περιορισμών, θέτοντας παράλληλα πρωτότυπα αισθητικά κριτήρια. Η **Διόνη** του 5ου αιώνα π.Χ. απεικονίζει τους θεούς σε απαράμιλλο μεγαλείο και βαθιά πνευματικότητα. Αλλά και οι άνθρωποι ελθόντα με καλαισθητά, εύχρημα κορμιά και ερόσιμα πρόσωπα, με το ήθος να ακτινοβολεί στο εναργές τους βλέμμα. Τον επόμενο αιώνα τα σώματα γίνονται πιο αβρά και ευλύγιστα, αποκτούν διάσταση στο χώρο και ετοιμάζουν δελά τη μετάβαση στην ελληνιστική τέχνη. Το αυξανόμενο ενδιαφέρον για το άτομο και η σπουδή των παθών του ωθούν στη μεγαλύτερη κατάκτηση της εποχής, το πορτρέτο.

Η **Λογιστική**, χαμένη για μας στο μεγαλύτερο μέρος της, φαίνεται πως διερεύνησε μέσα από τους δίκους της δρόμους τη σχέση του ανθρώπου με το χώρο και τα όρια της τελειότητας. Αχνές αντανάκλαση της διακρίνουμε στην **αγγειογραφία**, η οποία στα κλασικά χρόνια με την εκφραστικότητα του σχεδίου της και τις ισορροπημένες συνθέσεις συναρμόζεται τις μεγάλες τέχνες σε ήθος και ευγένεια. Η **κοροπλοστική** συνδυάζει στις μορφές της τη δομική στερεότητα με την κομψότητα και την εκλεπτυσμένη. Η **μεταλλοτεχνία** συμπληρώνει την εικόνα υψηλής δεξιοτεχνίας και καλλιτεχνικής ευαισθησίας που χαρακτηρίζει το σύνολο της κλασικής δημιουργίας.

Τέλος, στην Κλασική περίοδο οι τέχνες του ορατού και του καλού και οι ιδανικές **μαθητικές** εκφράσεις τους αποτελούν για πρώτη φορά αντικείμενο φιλοσοφικής και επιστημονικής παρατήρησης. Η καλλιτεχνική εγρήγορση και η γεωμετρικής δημοσιονότητα της εποχής ολισθαίνουν στη διάρκεια του 4ου αιώνα π.Χ., ανεπαίσθητα αλλά αμετάκλητα, προς την ελληνιστική διάσπαση και την αναστάση της πνευματικής και καλλιτεχνικής ταυτότητας του ελληνικού κόσμου.

B. 2^η και 3^η Διδακτική ώρα

Στη συνέχεια, με την υπόδειξη της εκπαιδευτικού, οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται να χρησιμοποιήσουν την ηλεκτρονική πηγή www.youtube.com για να βρουν σχετικά βίντεο με θέμα την τέχνη στην αρχαία Αθήνα και ειδικότερα τα λαμπρά μνημεία που φιλοτεχνήθηκαν πάνω στον ιερό βράχο της Ακρόπολης. Στη συνέχεια, τα παιδιά παρακολουθούν τα σχετικά βίντεο και τους ζητείται να καταγράψουν

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ: «Ο χρυσός αιώνας της τέχνης. Η αρχαία Αθήνα στο απόγειό της»

απορίες, ιδέες και απόψεις σχετικά με το περιεχόμενο αυτών που θα παρακολουθήσουν.

Η Αθήνα του Περικλή

A) <http://www.youtube.com/watch?v=flumTT3UNtY>

B) <http://www.youtube.com/watch?v=rSuuInHmqwg&feature=related>

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ: «Ο χρυσός αιώνας της τέχνης. Η αρχαία Αθήνα στο απόγειό της»

Γ) <http://www.youtube.com/watch?v=v3flq6idQ-8&feature=related>

Δ) <http://www.youtube.com/watch?v=-dd-1i1W6Yg&feature=related>

Γ. 5^η και 6^η Διδακτική ώρα

Στη συνέχεια, τα παιδιά παρακολουθούν το παρακάτω βίντεο που παρέχει πληροφορίες για την αρχιτεκτονική και γενικότερα την ιστορία της Ακρόπολης.

Η Ακρόπολη

<http://www.youtube.com/watch?v=RWMRS8t2Yeg>

Μετά τη δημιουργία και την παρακολούθηση των παραπάνω δραστηριοτήτων, η εκπαιδευτικός δίνει σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες να συμπληρώσουν το παρακάτω φύλλο εργασίας. Με αυτόν τον τρόπο διαπιστώνει τη γνώση που μέχρι εδώ έχει οικοδομηθεί από τα παιδιά.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Πότε χτίστηκε η Ακρόπολη;
Σε ποιο γλύπτη ανατέθηκε να επιβλέπει τα έργα της Ακρόπολης;
Ποιο είναι το πρώτο μνημείο που συναντά κανείς ανεβαίνοντας στην Ακρόπολη;

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ: «Ο χρυσός αιώνας της τέχνης. Η αρχαία Αθήνα στο απόγειό της»

Πού ήταν τοποθετημένο το άγαλμα της Αθηνάς;
Σε ποιο μέρος χτίστηκε το Ερέχθειο;
Ποιος μύθος υπάρχει για τις Καρυάτιδες;
Γιατί κατά τη γνώμη σου, ονομάστηκε η εποχή του Περικλή «χρυσός αιώνας»;